

Одним із способів втілення художнього образу є художній дизайн, який надає необмежені можливості для створення неординарних ідей та втілення їх у життя.

Творча робота необхідна кожній дитині для того, щоб вона мала можливість задовольнити свою схильність до улюбленого виду діяльності – вишивки, бісероплетінню, аплікації з соломки, виготовленню виробів з природного матеріалу, випробувати різні прийоми і способи зображення оточуючого світу, привнести щось своє, особливе і неповторне.

Програма пропонується для учнів молодшого та середнього шкільного віку (від 7 до 15 років), програма передбачає навчання дітей у групах початкового та основного рівня і розрахована на три роки навчання. Згідно Типових положень для позашкільних закладів кількість годин для першого року навчання може становити 4 або 6 на тиждень залежно від віку та рівня підготовки дітей, для другого року навчання – 6 год на тиждень, відповідно річне навантаження становить 144 та 216 год.

Метою програми є формування компетентностей особистості у процесі художньої творчості:

- *пізнавальної*: ознайомлення з різними матеріалами, інструментами, техніками виготовлення виробів;
- *практичної*: вироблення трудових вмінь, навичок обробки матеріалів, роботи з інструментами, засвоєння технологій виготовлення виробів;
- *творчої*: формування творчої особистості, її художнього смаку, пізнавального інтересу, творчої уяви, фантазії, задоволення потреб особистості у творчій самореалізації; емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток;
- *соціальної*: розвиток стійкого інтересу до мистецтва; виховання позитивних якостей емоційно-вольової сфери (самотійність, наполегливість, працелюбство, вміння доводити справу до кінця тощо), доброзичливості й товарискості у ставленні до інших, вміння працювати в колективі.

Програмою передбачено теоретичні й практичні заняття. При викладанні теоретичного матеріалу рекомендується використовувати сучасні інтерактивні методики. На заняттях основний час надається практичній роботі. До неї входить виготовлення схем, шаблонів, ескізів майбутніх виробів, розробка нових конструкцій, оздоблення виробів тощо.

Увесь навчальний процес має творчий і виховний характер. Діти вчаться проектувати і створювати нові вироби для практичного використання: оформлення закладу, житлових кімнат, використання у побуті.

Необхідно пам'ятати, що від якості матеріалу залежатиме естетичний вигляд робіт гуртківців, а якісна, акуратна робота є великим стимулом у досягненні вершин творчості. На заняттях особливу увагу слід приділяти вивченню й дотриманню правил техніки безпеки, правильному поводженню з різучим інструментом, голками.

Програма інтегрує знання гуртківців з історії, народознавства, креслення, образотворчого мистецтва.

Програма початкового рівня розрахована на однорічне навчання під час

якого діти мають засвоїти ази різних видів декоративно-прикладного мистецтва. Навчання доцільно розпочинати з найпростіших виробів. Техніки виконання їх поступово ускладнюються. Початковий рівень передбачає навчання гуртківців користуванню схемами; вони опановують самостійну розробку схем і використання їх на практиці.

Програма основного рівня передбачає поглиблене вивчення теоретичних основ і послідовне опанування вихованцями різноманітних технік виготовлення виробів: з природного матеріалу, бісеру, тканини, паперу, полімерної глини, ниток тощо. Вона націлена на формування вмінь і навичок, реалізацію творчої діяльності через виконання робіт, художньо-естетичне пізнання світу, індивідуальний підхід до роботи, сприйняття прекрасного в художньому образі та народному ремеслі.

Програма основного рівня розрахована на 2 роки навчання, що дає дітям змогу набути майстерності у виготовленні виробів .

У програмі передбачено індивідуальну роботу з вихованцями згідно Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, яке затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004, № 651.

У навчальному процесі особливу увагу спрямовують на формування культурного й естетичного світогляду вихованців, вивчення народних звичаїв та обрядів, виховання шанобливого ставлення до духовних надбань українського народу та його мистецьких цінностей.

Для розширення світогляду вихованців проводяться екскурсії в музеї, на виставки творів народного мистецтва, зустрічі з народними майстрами, а також дитячі ранки, родинні свята, пізнавально-ігрові програми, конкурси тощо.

Програма є орієнтовною, а тому керівник колективу може вносити зміни та доповнення до її змісту.

Орієнтовний навчально - тематичний план
Початковий рівень, перший рік навчання

№	Розділ, тема	Кількість годин
---	--------------	-----------------

		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття.	2(3)	2(3)	-
2.	Вироби з природного матеріалу інтер'єрного призначення: - аплікація з паперу; - флористика; - робота з мушлями.	20(30)	4(6)	16(24)
3.	Вироби з бісеру: - фігурки з бісеру; - прикраси з бісеру; - квіти з бісеру.	32(48)	4(6)	28(42)
4.	Виготовлення прикрас та сувенірів з різних матеріалів: - паперопластика; - мозаїка; - пластична маса тощо.	20(30)	4(6)	16(24)
5.	Штучні квіти: - з кольорового паперу; - з крепового паперу.	18(27)	2(3)	16(24)
6.	Вишивка: - декоративні шви; - лічильні шви.	30(45)	6(9)	24(36)
7.	Виконання виставкових робіт.	12(18)	-	12(18)
8.	Екскурсії, конкурси, вистави, свята.	8(12)	8(12)	-
9.	Підсумкове заняття.	2 (3)	2(3)	-
Разом		144(216)	32(48)	112(168)

Зміст програми

1. Вступне заняття

Поняття про дизайн як складову мистецтва та історія його розвитку. Знайомство з програмою та правилами поведінки в студії. Матеріали,

інструменти та прилади, необхідні для роботи. Правила безпечної роботи в лабораторії.

2. Вироби з природного матеріалу інтер'єрного призначення

Аплікація. Види аплікації. Технологія виготовлення. Матеріали та інструменти для виготовлення аплікації.

Бесіда про види природного матеріалу, його збереження, використання. Інструменти та матеріали. Правила безпечної роботи з колючим та ріжучим інструментом. Організація робочого місця. Ознайомлення з основними прийомами виготовлення рослинних аплікацій. Поняття про композицію. Створення ескізів плоских композицій.

Робота з мушлями: площинна аплікація, об'ємні вироби.

Практична робота. Виготовлення аплікації з паперу. Складання орнаментів із засушених рослин. Виготовлення аплікацій із мушель за власним задумом. Виготовлення іграшок.

3. Вироби з бісеру

Історія виникнення і розвитку бісероплетіння. Матеріали, інструменти, пристрої для роботи з бісером. Правила безпечної праці. Види бісеру. Ескізи, схеми, креслення. Види технік плетіння. Виготовлення фігурок з бісеру, анімалістичних виробів. Виготовлення прикрас.

Практична робота. Виготовлення фігурок казкових героїв. Технологія виготовлення фенечок та браслетів. Технологія виготовлення квітів. Виготовлення об'ємних виробів: миша, крокодил, черепаха тощо. Виготовлення букетиків та вазонів.

4. Виготовлення прикрас та сувенірів з різних матеріалів

Ознайомлення із сучасними техніками виготовлення прикрас та сувенірів. Матеріали, інструменти, пристрої для роботи. Паперопластика. Види паперопластики. Прийоми трансформації паперу: надрізи, згини, загинання, скручування, гофрування. Декоративність, пластичність форми і поверхні рельєфних виробів із паперу. Мозаїка. Види мозаїки. Матеріали, інструменти, необхідні для роботи. Технологія виготовлення мозаїки.

Бесіда про екологію навколишнього середовища. Вплив оточуючого середовища на здоров'я людини. Пластичні маси у виробництві і побуті. Прийоми роботи з пластичною масою. Правила безпечної роботи.

Практична робота. Виготовлення нескладних виробів у техніці паперопластики. Виготовлення мозаїки із ячної шкаралупи та інших матеріалів. Виготовлення сувенірів та прикрас із пластичної маси тощо.

5. Штучні квіти

Історія розвитку художнього оформлення квітів. Організація робочого місця. Матеріали, інструменти, пристрої для виготовлення штучних квітів. Шаблони. Допоміжні деталі. Правила безпечної роботи з колючим та різучим інструментом. Квіти в українському фольклорі, звичаях, святах. Квіти у легендах. Технологія виготовлення квітів з кольорового та крепового паперу.

Практична робота. Виготовлення шаблонів квітів. Виготовлення квітів з кольорового та крепового паперу за вибором.

6. Вишивка

Вишивка. Українська народна вишивка, її історія. Поняття про орнамент. Види орнаментів. Технологія ручного вишивання: підготовка тканини, інструментів, пристроїв, добір ниток. Перенесення візерунка, техніка виконання швів.

Практична робота. Виготовлення зразків різноманітних технік вишивання. Виготовлення серветок.

7. Виконання виставкових робіт

Виготовлення робіт на виставки, конкурси різного рівня: обласні, всеукраїнські та ін.

8. Екскурсії, конкурси, виставки, свята

Екскурсії до художнього салону, на виставки художників Житомирщини, художнього дизайну та декоративно – ужиткової творчості. Участь у різноманітних конкурсах, виставках. Організація проведення різноманітних масових заходів.

9. Підсумкове заняття

Підведення підсумків роботи студії за рік. Виставка робіт учнів.

Орієнтовний навчально - тематичний план
Основний рівень, перший рік навчання

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття.	2(3)	2(3)	-
2.	Вироби з природного матеріалу інтер'єрного призначення: - флористика; - аплікація соломкою; - робота з мушлями.	20(30)	4(6)	16(24)
3.	Вироби з бісеру: - фігурки з бісеру; - прикраси з бісеру; - квіти з бісеру; - вироби з бісеру інтер'єрного призначення.	32(48)	4(6)	28(42)
4.	Виготовлення прикрас та сувенірів з різних матеріалів: - квілінг; - мозаїка; - пластична маса тощо.	20(30)	4(6)	16(24)
5.	Штучні квіти: - з крепового паперу; - з тканини.	18(27)	2(3)	16(24)
6.	Вишивка: - українська народна вишивка; - сучасна вишивка.	30(45)	6(9)	24(36)
7.	Виконання виставкових робіт.	12(18)	-	12(18)
8.	Екскурсії, конкурси, вистави, свята.	8(12)	8(12)	-
9.	Підсумкове заняття.	2 (3)	2(3)	-
Разом		144(216)	32(48)	112(168)

1. Вступне заняття

Поняття про дизайн як складову мистецтва та історія його розвитку. Знайомство з програмою та правилами поведінки в студії. Матеріали, інструменти та прилади, необхідні для роботи. Правила безпечної роботи в лабораторії.

2. Вироби з природного матеріалу інтер'єрного призначення

Бесіда про види природного матеріалу, його збереження, використання. Інструменти та матеріали. Правила безпечної роботи з колючим та ріжучим інструментом. Організація робочого місця. Ознайомлення з основними прийомами виготовлення рослинних аплікацій. Поняття про композицію. Створення ескізів плоских композицій.

Солома як матеріал для виготовлення аплікації, декорування виробів. Технологія виготовлення аплікації соломкою.

Робота з мушлями: площинна аплікація, об'ємні вироби.

Практична робота. Складання орнаменти із засушених рослин. Виготовлення мініатюр «Букет», «Птах», «Ранок», ін. Виготовлення рамок, планшетів, інкрустованих соломкою. Виготовлення аплікацій із мушель за власним задумом. Виготовлення іграшок.

3. Вироби з бісеру

Історія виникнення і розвитку бісероплетіння. Матеріали, інструменти, пристрої для роботи з бісером. Правила безпечної праці. Види бісеру. Ескізи, схеми, креслення. Види технік плетіння. Виготовлення фігурок з бісеру, анімалістичних виробів. Виготовлення прикрас. Технологія виготовлення виробів для оформлення інтер'єру.

Практична робота. Виготовлення фігурок казкових героїв. Технологія виготовлення фенечок та браслетів. Технологія виготовлення квітів. Виготовлення об'ємних виробів: миша, крокодил, черепаха тощо. Виготовлення букетиків та вазонів.

4. Виготовлення прикрас та сувенірів з різних матеріалів

Ознайомлення із сучасними техніками виготовлення прикрас та сувенірів. Матеріали, інструменти, пристрої для роботи. Поняття про квілінг. Технологія виготовлення квілінгу. Матеріали, інструменти. Правила безпечної роботи. Розробка ескізів. Складання композицій.

Мозаїка. Види мозаїки. Матеріали, інструменти, необхідні для роботи. Технологія виготовлення мозаїки.

Бесіда про екологію навколишнього середовища. Вплив оточуючого середовища на здоров'я людини. Пластичні маси у виробництві і побуті. Прийоми роботи з пластичною масою. Правила безпечної роботи.

Практична робота. Виготовлення рельєфних розеток різних форм, рельєфної композиції на площині, панно «Квітка». Виготовлення мозаїки із ячної шкаралупи. Виготовлення сувенірів та прикрас із пластичної маси.

5. Штучні квіти

Історія розвитку художнього оформлення квітів. Організація робочого місця. Матеріали, інструменти, пристрої для виготовлення штучних квітів. Тканина, її підготовка. Шаблони. Допоміжні деталі. Правила безпечної роботи з колючим та різучим інструментом, а також з електроприладами. Біологічна будова квітки. Квіти в українському фольклорі, звичаях, святах. Квіти у легендах. Технологія виготовлення квітів з крепового паперу та тканини.

Практична робота. Виготовлення шаблонів квітів. Виготовлення квітів з крепового паперу та тканини за вибором.

6. Вишивка

Українська народна вишивка, її історія. Характерні особливості вишивки різних регіонів України. Значення кольору, символіка у вишивці. Поняття про орнамент. Види орнаментів. Технологія ручного вишивання: підготовка тканини, інструментів, пристроїв, добір ниток. Перенесення візерунка, техніка виконання швів.

Сучасна вишивка. Використання різних видів вишивки у дизайні одягу, інтер'єру.

Практична робота. Виготовлення зразків різноманітних технік вишивання. Виготовлення серветок. Виготовлення картинок – мініатюр «Сонечко», «Метелик», «Іриси» тощо.

7. Виконання виставкових робіт

Виготовлення робіт на виставки, конкурси різного рівня: обласні, всеукраїнські та ін.

8. Екскурсії, конкурси, виставки, свята

Експерсії до художнього салону, на виставки художників Житомирщини, художнього дизайну та декоративно – ужиткової творчості. Участь у різноманітних конкурсах, виставках. Організація проведення різноманітних масових заходів.

9. Підсумкове заняття

Підведення підсумків роботи студії за рік. Виставка робіт учнів.

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття.	3	3	-
2.	Вироби з природного матеріалу інтер'єрного призначення: - флористика; - аплікація соломкою; - робота з мушлями; - розпис по склу та кераміці.	30	6	24
3.	Вироби з бісеру: - прикраси з бісеру; - квіти з бісеру; - вироби з бісеру інтер'єрного призначення.	48	6	42
4.	Виготовлення прикрас та сувенірів з різних матеріалів: - айрис фолдінг; - колаж; - пластична маса тощо.	30	6	24
5.	Штучні квіти: - з крепового паперу; - з тканини.	27	3	24
6.	Вишивка: - українська народна вишивка; - сучасна вишивка.	45	9	36
7.	Виконання виставкових робіт.	18	-	18
8.	Екскурсії, конкурси, вистави, свята.	12	12	-
9.	Підсумкове заняття.	3	3	-
Разом		216	48	168

1. Вступне заняття

Мета і зміст роботи гуртка на рік. Ознайомлення зі зразками, виготовленими студійцями та керівником улітку. Матеріали, інструменти та прилади, необхідні для роботи. Повторення правил безпечної роботи в лабораторії.

2. Вироби з природного матеріалу інтер'єрного призначення

Види природного матеріалу. Способи заготівлі різних природних матеріалів, їхнє зберігання. Бесіда про необхідність бережливого ставлення до природи. Правила безпечної роботи. Підбір та розробка ескізів композицій. Поняття «колаж». Технологія виготовлення колажів. Матеріали, інструменти для виготовлення колажів. Підготовка основи, вибір тла. Основні та допоміжні матеріали.

Технологія виготовлення виробів із соломки. Виготовлення аплікацій. Вибір сюжетів, розробка ескізів. Підготовчі роботи. Виготовлення об'ємних виробів.

Створення ескізів іграшок – істот. Виготовлення іграшок – істот із мушель за ескізами. Варіанти з'єднання частин іграшок.

Розпис по склу та кераміці. Підготовка робочого місця. Матеріали, інструменти. Види розпису по склу та кераміці. Технологія виконання робіт. Розробка ескізів. Народні традиції у розписі посуду. Використання декоративного посуду в дизайні приміщень.

Практична робота. Виготовлення колажів за власним задумом. Виготовлення творчих композицій із соломки «Захід сонця», «Горобина», а також об'ємних виробів – оберегів.

Виготовлення іграшок – сувенірів з мушель за вибором.

Розпис посуду за розробленими ескізами.

3. Вироби з бісеру

Бесіда про сучасні напрями в бісероплетінні. Сучасний дизайн бісерних виробів, їх застосування. Традиційні види плетіння. Розвиток бісероплетіння в Україні. Технологія виготовлення плоских та об'ємних прикрас. Технологія виготовлення українських народних прикрас. Вишивання бісером. Матеріали, інструменти. Правила безпечної роботи. Технологія вишивання бісером. Розробка ескізів для вишивки мініатюр.

Практична робота. Виготовлення плоских прикрас з бісеру: плетіння ажурних ланцюгів однією голкою, двома голками. Виготовлення ажурних

ланцюгів із зубчиками по краю. Виготовлення джгутів. Дизайн предметів інтер'єру. Вишивання мініатюр за вибраною схемою.

4. Виготовлення прикрас та сувенірів з різних матеріалів

Поняття про айрис фолдінг. Технологія виготовлення. Матеріали, інструменти. Правила безпечної роботи. Розробка ескізів. Складання композицій.

Колаж. Технологія виготовлення. Матеріали та інструменти.

Виготовлення мозаїки з різноманітних матеріалів. Мозаїка у сучасному дизайні інтер'єрів. Технологія виготовлення мозаїки. Розробка ескізів. Робота над композицією.

Технологія виготовлення прикрас та мініатюр із пластичної маси.

Практична робота. Виготовлення новорічних прикрас та вітальних листівок у техніці «айрис фолдінг». Виготовлення композицій інтер'єрного призначення у техніці «мозаїка». Виготовлення новорічних сувенірів та прикрас із пластика.

5. Штучні квіти.

Квіти у легендах. Використання декоративних квітів в українському народному костюмі. Стилї в оформленні композицій з декоративних квітів: «букет у вазі», «масивний», «вертикальний», «вільний», «абстрактний» тощо. Дизайн одягу та інтер'єру декоративними квітами.

Практична робота. Виготовлення квітів за вибором. Складання композицій з декоративних квітів у певному стилі.

6. Вишивка.

Українська народна вишивка інтер'єрного призначення. Орнамент, візерунки в українській вишивці інтер'єрного призначення. Організація робочого місця. Правила безпечної роботи. Шви у вишивках інтер'єрного призначення. Рушники у побуті, звичаях, традиціях українського народу. Історія розвитку українських рушників. Види рушникових швів. Етнографічні регіони України. Особливості вишивання поліських рушників. Поліські орнаменти.

Вишивка у сучасному житті. Художнє декорування одягу вишивкою. Модні тенденції у вишивці. Стрічкова та ін. види сучасної вишивки. Вишивка у сучасному інтер'єрі: серветки, скатертини, картини.

Практична робота. Вишивання рушників. виготовлення вишивки інтер'єрного призначення за вибором. виготовлення вишитих елементів для декорування одягу.

7. Виконання виставкових робіт

виготовлення робіт на виставки, конкурси різного рівня: обласні, всеукраїнські та ін.

8. Екскурсії, конкурси, виставки, свята

Екскурсії до художнього салону, на виставки художників Житомирщини, художнього дизайну та декоративно – ужиткової творчості. Участь у різноманітних конкурсах, виставках. Організація проведення різноманітних масових заходів.

9. Підсумкове заняття

Підведення підсумків роботи студії за рік. Виставка робіт учнів.

Прогнозований результат.

Учні мають знати:

- основні дані про естетику й дизайн;
- традиційне українське народне мистецтво та види декоративно-ужиткового мистецтва;
- основні види роботи з природним матеріалом, бісером, папером, нитками й іншими матеріалами;
- види декоративного оздоблення виробів;
- правила безпечного користування інструментами;
- основи графічної грамоти, композиції та кольорознавства;
- прийоми композиційного рішення в декоративній та тематичній композиції;
- основні прийоми роботи в техніці фітодизайну, паперопластики, бісероплетіння, вишивання, виготовленні штучних квітів.
- мати поняття про екологію, навколишнє середовище;
- про шкідливість забруднення навколишнього середовища і його вплив на здоров'я людини.

Учні мають уміти:

- розміщувати зображення на заданій поверхні;
- виконувати об'ємні композиції, конструювати й виготовляти вироби з різноманітних матеріалів, оздоблювати їх;
- добирати матеріали за їхніми властивостями, а також інструменти та пристосування залежно від обробки матеріалів і конструкції виробу;
- виготовляти вироби запропонованими техніками;
- застосовувати знання на практиці;
- виконувати правила техніки безпеки.

***Орієнтовний перелік обладнання для роботи
студії художнього дизайну***

Матеріали	кількість	Прилади та пристосування	кількість

Бісер	20 к-тів	Голка для бісеру	40шт.
Стеклярус	20 к-тів	Голка для вишивання	15 шт.
Гумова стрічка	2 мотки	Голка швейна	10шт.
Дріт (d – 1,5 – 2,5 мм)	100м	Кусачки	3шт.
Ліска	4 мотки	Плоскогубці	3шт.
Клей «Момент»	10 туб	Пінцет	15шт.
Клей ПВА	0,5 кг	Ножиці побутові	15шт.
Клей силіконовий	20 шт.	Ножиці «зигзаг»	2шт.
Желатина	5 пак.	Пензлик	15шт.
Папір ксероксний білий	5 к-тів	П'яльця	5шт.
Папір ксероксний кольоровий	3 к-ти	Лінійка	15 шт.
Папір для креслення А1	5 наб.	Стрічка сантиметрова	15шт.
Папір для креслення А4	10 шт.	Циркуль	15шт.
Калька	1 рулон	Ніж канцелярський	15шт.
Нитки «Ірис»	20 упак.	Наперсток	15шт.
Нитки муліне	100 мот.	Підставка під праску	1шт.
Нитки бавовняні	20 к-тів	Праска електрична з терморегулятором та парозвужувачем	1шт.
Нитки акрилові	20 к-тів	Плитка електрична	1шт.
Нитки синтетичні	10 мот.	Підставка під плитку	1шт.
Нитки швейні	20 упак.	Бульки різного діаметру	2 наб.
Тасьма	5 к-тів	Ніж одностильний	5шт.
Кольорові стрічки	5 упак.	Ніж двостильний	5шт.
Тканина для вишивання (канва)	20 м	Подушечка з піском	1шт.
Тканина лляна	20 м	Гума	2шт.
Тканина різнорольорова	20 м		
Фарби гуашеві	15 наб.		
Фарби акрилові	15 наб.		
Фарби для розпису скла та кераміки	15 шт.		
Олівці прості	15 наб.		
Олівці кольорові	15 наб.		
Фломастери	5 наб.		
Маркери	1 упак.		
Фурнітура різна	5 шт.		
Керамічна маса	5 шт.		
Пластична маса			

Бібліографія

1. Божко Л.А. Бісер. – М.: Мартин, 2001.
2. Виноградова Е. Большая книга бисера. – М.: Олма- пресс, 2000.

3. Золотницький М.Ф. Квіти в легендах і переказах. – К.: Видавничий дім «Калита», 2007.
4. Литвінець Э.Н. Низание и ручное вишивание. – Мн.: Польша, 1991.
5. Кара-Васильєва Т. Українська народна вишивка. – К, 1992.
6. Скуратівський В. Березина. – К.: Радянський письменник, 1987.
7. Энциклопедия современной женщины. Аранжировка цветов. П/р Клевиной Т. – М.: Внешсигма, 2000.
8. Картер М. Засушеные цветы. – М.: Крон-пресс, 1998.
9. Анисимова А. Домашняя флористика. – М.: Издательский дом Ниола 21-й век, 2004.
10. Твердохліб О. Подарунки. – Харків: Торнадо, 2007.